

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET A LA IGUALTAT I A LA DIVERSITAT (ESPORTS)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 15 de gener de 2024 el ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

- Tenia 58 anys, es trobava en situació d'atur de llarga durada i percebia un subsidi de 480 euros. Per aquest motiu, s'havia acollit a una bonificació de tarifa en un centre esportiu municipal (CEM). La bonificació en qüestió limitava l'horari d'ús de les instal·lacions a les 14.00 hores.
- Els cursos per cercar feina i fer reciclatge ocupacional acostumaven a impartir-se en horari de matins. Per aquest motiu, es va acollir a una segona tarifa que li permetia fer ús del CEM fins a les 17.00 hores, però moltes vegades no tenia temps d'arribar i sortir del CEM abans d'aquella hora.
- Considerava que aquesta limitació era discriminatòria en relació amb les condicions que gaudeixen les persones bonificades com a titulars de la targeta rosa, que no tenen limitació horària.
- Havia demanat que s'eliminés la limitació horària, però tant l'Ajuntament com el CEM li demanaven que s'informés sobre altres possibles tarifes bonificades.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se a l'**Institut Barcelona Esports** per tal de conèixer les intervencions fetes en relació amb la queixa presentada.

El dia 22 de gener de 2024 es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 5 de febrer de 2024 aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa la limitació horària d'alguns CEMs per a les persones usuàries amb tarifes bonificades.

CONSIDERACIONS

1. Les bonificacions en els preus públics

Tenen la consideració de preus públics les contraprestacions pecuniàries que es satisfacin per la prestació de serveis o per les activitats dutes a terme en règim de dret públic quan, prestats també pel sector privat, com ara els serveis esportius, siguin de sol·licitud voluntària per part de la ciutadania.

Els preus públics estan regulats en els articles 41 a 47 del Reial decret legislatiu 2/2004, de 5 de març, pel qual s'aprova el text refós de la Llei reguladora de les hisendes locals (TRLHL).

D'acord amb l'article 44 del TRLHL, excepcionalment i per motius socials, benèfics, culturals o d'interès públic, es poden fixar preus públics per sota del límit de cost.

Ara bé, segons el que disposa l'article 9.1 del TRLHL, no es podran reconèixer beneficis fiscals en els tributs locals que no estiguin previstos expressament en les normes amb rang de llei. A continuació, l'article 24.4 estableix que **per determinar la quantia de les taxes es poden tenir en compte criteris genèrics de capacitat econòmica dels subjectes obligats a satisfer-les.**

Pel que fa a la necessitat de reserva de llei, el Decret legislatiu 1/2000, de 31 de juliol, pel qual s'aprova el text únic de **la Llei de l'esport recull, com a principi rector, el de fomentar que els organismes competents estableixin bonificacions, beneficis i exempcions tributàries per afavorir el desenvolupament de l'esport** (art. 3.2.t).

En aquest sentit, la Comissió de Govern municipal, en data 21 de desembre de 2023, va aprovar els preus públics per a l'any 2024 i successius per als serveis dels equipaments dels districtes i les instal·lacions esportives municipals, on es recullen les tarifes bonificades.

Els preus públics esmentats estableixen una bonificació del 40% per a les persones en situació d'atur.

L'acord municipal que aprova els preus públics actuals per als equipaments esportius es pot consultar en l'enllaç següent:

https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/jspui/bitstream/11703/133371/11/GM_Preus-publics-districtes-annex-esmena_2023.pdf

2. Limitació horària en l'ús dels CEMs per a persones en situació d'atur

En la regulació municipal dels preus públics es detallen les bonificacions en els equipaments esportius municipals i s'assenyalen les franges horàries en les quals opera la tarifa bonificada en cadascun dels CEMs. Per a les persones desocupades, **aquestes franges horàries són diferents segons el CEM de què es tracti**. La majoria preveuen la quota de l'horari de matí com a bonificada i alguns CEMs, la minoria, apliquen la bonificació a la quota de tot el dia i prescindeixen de les restriccions horàries.

De l'anàlisi del document municipal observem que, efectivament, **les persones aturades són les que estan subjectes a més restriccions pel que fa a les franges horàries** en què s'apliquen les quotes bonificades.

Convé assenyalar que tots els gestors dels CEMs disposen d'un programa que analitza la freqüència d'usos per espais, hores, activitats dirigides, etcètera. Aquests indicadors serveixen per adequar l'oferta de serveis a l'ús real. També, amb la informació que obtenen, coneixen les franges horàries de més o menys aflluència de persones usuàries, a fi de dur a terme una gestió correcta dels centres.

El fet que la màxima aflluència de persones usuàries en els CEMs es produeixi en l'horari de tarda ens porta a pensar que, **en el disseny de les quotes bonificades per a persones desocupades, s'està tenint més en compte la planificació i la gestió dels CEMs que les necessitats reals de les persones en situació d'atur**.

Segurament, es parteix de la idea de disposició total de temps de les persones desocupades, sense preveure que han de destinar una part important d'aquest temps a la formació i a la cerca activa d'un lloc de treball, activitats que s'acostumen a fer en horari matinal. Aquesta situació, sens dubte, limita la seva disponibilitat horària i, per tant, la possibilitat de beneficiar-se plenament de la mesura de suport municipal.

Cal recordar que **l'efecte dels ajuts públics ha de contribuir a reduir una desigualtat real** i a proporcionar benestar a les persones que es troben condicionades pel seu nivell de renda disponible, com pot ser el cas de la persona interessada, que és beneficiària d'una prestació econòmica de 480 euros mensuals.

3. Les limitacions horàries dels CEMs en funció de la causa que justifica la bonificació

El ciutadà apunta a una situació de discriminació pel que fa a l'ús dels CEMs per part del col·lectiu de persones en situació d'atur respecte al col·lectiu de persones beneficiàries de la targeta rosa.

Com diem, les tarifes bonificades per raó d'atur són les que pateixen més restriccions horàries en l'accés als CEMs, tot i que hi ha una minoria de CEMs que no restringeixen l'horari i, per tant, hi queda garantit l'accés a la pràctica esportiva. Això no obstant, en cap cas no se'n garanteix la proximitat ni es respecta la llibertat personal de les persones usuàries de decidir l'horari que més els convingui. En aquest punt, hem d'assenyalar que considerem especialment greu el fet que aquestes limitacions es donin pel fet que es pateixi una situació de desavantatge econòmic en relació amb altres persones usuàries.

En canvi, aquesta situació restrictiva no es produeix pel que fa al col·lectiu de persones usuàries beneficiàries de la targeta rosa, a les quals en gairebé tots els CEMs es garanteix l'ús de l'equipament en la seva amplitud horària. Recordem que es tracta de persones de més de 60 anys o amb una discapacitat igual o superior al 33%, també afectada per una limitació de recursos econòmics.

En aquest punt, ens hem de plantejar si el tracte més favorable en l'accés a l'esport que s'ofereix a les persones beneficiàries de la targeta rosa suposa una discriminació en relació amb el que s'atorga a les persones desocupades quan, precisament, el motiu de la bonificació és la capacitat econòmica d'ambdós col·lectius.

D'acord amb el que disposa la Llei 19/2020, de 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no-discriminació, el dret a la igualtat de tracte implica l'absència de tota discriminació, directa o indirecta, fonamentada en algun dels motius de discriminació a què fa referència la Llei i entre els quals hi ha l'edat, la discapacitat i la capacitat econòmica.

Entenem que per a tots dos col·lectius és important la pràctica esportiva, que, en tots els casos, aporta beneficis per a la salut. A més, en el cas de les persones grans o discapacitades, està provat que contribueix a una vellesa activa i a la integració social i, en el cas de les persones en situació d'atur, l'activitat física augmenta l'autoestima i pot facilitar una actitud més proactiva a l'hora de cercar feina.

Per tant, al parer de la Sindicatura, atesos els beneficis que comporta la pràctica esportiva i la situació econòmica dels dos grups, es podria pensar en la possibilitat que s'estigui donant un tracte discriminatori en funció de la causa que motiva la bonificació.

En aquest sentit, la Sentència del Tribunal Constitucional de 21 de novembre de 1994 es pronuncia sobre el principi d'igualtat en i davant la llei reconegut en l'article 14 de la

Constitució. Segons ha expressat reiteradament aquest tribunal, **el principi d'igualtat significa, primordialment, que la ciutadania ha de ser tractada d'una manera igual en la mateixa llei, fet del qual deriva la prohibició de les diferenciacions legals que siguin arbitràries o desproporcionades** sense la necessària justificació objectiva i raonable.

Per aquest motiu, considerem necessari que el consistori justifiqui adequadament la mesura que comporta un tracte diferent en l'aplicació de les bonificacions en els CEMs, a fi de determinar si s'està produint un tracte discriminatori en l'accés a l'esport de les persones en situació d'atur.

4. La resposta municipal a la persona interessada

En data 5 de gener de 2024 el ciutadà va tramitar una queixa a l'Ajuntament a través del sistema de l'IRIS en relació amb la limitació horària per a persones en situació d'atur en el CEM al qual està abonat, i va obtenir la resposta següent:

Le informamos que las condiciones de acceso, a la ayuda para personas desempleadas en instalaciones deportivas municipales, establece que la cuota bonificada es la de mañanas.

Lamentamos no poder atender su demanda y le recomendamos que se dirija al centro deportivo municipal de su elección para que le informen de otras opciones o cuotas sociales a las que se pueda acoger.

Ara bé, en la informació que l'Ajuntament dirigeix a aquesta Sindicatura en relació amb el mateix assumpte, s'hi indica que, si la limitació horària d'un centre suposa un problema per a l'interessat, pot consultar les condicions d'altres CEMs propers per tal d'escollir aquell on l'ajut s'apliqui a la quota de tot el dia.

Entenem, doncs, que la resposta que es va dirigir al ciutadà era errònia o incompleta. Convé subratllar que una informació errònia pot tenir conseqüències negatives per a la ciutadania. Per aquest motiu, és important garantir la veracitat i la precisió de la informació a fi de promoure la confiança de la ciutadania.

Recordem que el sistema IRIS disposa d'un seguiment de qualitat que avalua la gestió de les peticions i les respostes efectuades pels operadors per tal de garantir-ne la correcció.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes

aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació de l'Institut Barcelona Esports no està suficientment justificada pel que fa a la desigualtat de tracte en l'ús dels centres esportius municipals per part de persones en situacions econòmiques similars, bonificades per aquest motiu.**

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar a l'Institut Barcelona Esports** que revisi el criteri d'assignació horària que ofereixen els centres esportius municipals a les persones en situació d'atur, a fi de garantir la igualtat de tracte entre les persones que es troben en situacions econòmiques similars.
- **Recordar a l'Institut Barcelona Esports** que té l'obligació de respondre les queixes de la ciutadania i oferir una informació veraç i completa.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.